

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ -----	13
I. „POVĚRA, KTERÁ POCHÁZÍ OD SCHIZMATICKÝCH ŘEKŮ“ ----	15
1. Prolog: upír z Mykonu -----	15
2. Mír v Požarevací a „rok vampýrů“ -----	20
3. Cíle výzkumu -----	22
II. ZLOVOLNOST DÉMONŮ: UPÍR V 17. STOLETÍ -----	23
1. Jezuita na ostrově <i>vrykolakú</i> : François Richard -----	24
2. Pověry novověkých Řeků: Leon Allatios -----	26
3. Byzantský vampyrolog: Markos ze Serres -----	29
4. Kdy se zrodil <i>vrykolakas</i> ? -----	31
III. HLEDÁNÍ UPÍRA VE STAROVĚKÉM ŘECKU A ŘÍMĚ -----	33
1. Filinnion a Machatés -----	34
2. Od dívky z Amfipole ke „korintské nevěstě“ -----	36
3. Zamilování mrtví -----	38
4. Achilleova pomsta -----	41
5. Hérós z Temessy -----	43
6. Byl Hérós upírem? -----	45
7. Antická praxe <i>maschalismu</i> -----	46
8. Antika bez upírů -----	48
IV. DRAUGAR, SANGUISUGAE, UPIRI:	
UPÍŘI STŘEDOVĚKÉ EVROPY -----	50
1. Kůl na „přibíjení“ k hrobu -----	50
2. Upíři z Islandu -----	51
3. Oživé mrtvolky středověké Anglie -----	54
4. Hroby, které se otevírají, a <i>sanguisugae</i> : příběhy Viléma z Newburghu -----	56
5. S rakví na zádech: <i>revenanti</i> na hřbitově Stapenhill -----	60
6. <i>Upiri</i> a jejich kult: slovanská oblast -----	63
V. UPÍŘI A KACÍŘSTVÍ V PRAVOSLAVNÉM SVĚTĚ -----	66
1. „Podzemní tvorové“ Marka z Efesu a „Holobrádkovy“ patálie -----	67
2. Dáblové, kacíři a exhumace: jeden církevní skandál v roce 1143 -----	68
3. Dva Synové Boží: rozšíření bogomilství v Byzanci -----	70
4. Mrtvolky náležejí ďáblovi: balkánský vývoj? -----	71
5. Upír jako kacír -----	73
6. Pohádka <i>O vojákoví a upírovi</i> -----	74
7. „Vládce tohoto světa“ a oživé mrtvolky: možné spojení? -----	76

VI. VAMPÝR A SYNONYMA: ETYMOLOGIE A VÝZNAM	81
1. Čarodějnice, heretik, nebo jen tloušťík? Etymologie slova <i>vampir</i>	81
2. Ostrovní pojem: <i>katachanas</i>	84
3. <i>Lampasma</i> : upíři a bludičky	86
4. Mrtvý strážce: <i>stichion</i>	87
5. Řecký upír se slovanským jménem: <i>vrykolakas</i>	88
6. Upíři, vlci, vlkodlaci: folklorní změť	90
7. Ještě kacířství: případ Lykopetra	92
8. <i>Arlezk'</i> : psi, kteří navracejí život	94
VII. CÍRKEVNÍ VÝTVOR: <i>TYMPANIAIOS</i>	96
1. Moc rozvázat a svázat	98
2. Pozdní vývoj	99
3. Exkomunikace a autorita církve	101
4. Jidášovo prokletí	103
5. Druhotný pohřeb	104
6. Případ nerozložených exkomunikovaných	107
7. Exkomunikovaná žena a sultán	109
8. <i>Vrykolakas</i> : nepovolený <i>revenant</i>	109
VIII. ZTRÁTA KONTROLY: UPÍR V POSTBYZANTSKÉM ŘECKU	112
1. Špatné příklady: neortodoxní postoj duchovenstva	113
2. Částečné uvolnění: zařikávání <i>vrykolaků</i>	116
3. Upíři a konverze	118
4. Postoj katolického duchovenstva k <i>vrykolakovi</i>	120
5. Sbližování s nejrozšířenějšími pověrami	122
IX. NEJEN KREV: STRAVA VRYKOLAKŮ	124
1. <i>Telonio</i> : dětský upír	125
2. Rakve plné ovoce, svačiny z bobů	126
3. Řecký krvesavec: čarodějnice	128
4. Krev a česnek: folklorní kontaminace	131
X. ROZPORUPLNÝ MRTVÝ: UPÍROVO DILEMA	133
1. Nejednoznačné anomálie upíra	134
2. Problematická tělesnost	135
3. Stvoření hledající identitu	136
4. Mezi tělem a duchem	138
5. Faktory stability	139
6. Živná půda Byzance	140
7. Upír spočinul v pokoji	142

PŘÍLOHY	143
A. UPÍŘI A FYZIOLOGIE ROZKLADU	145
1. Pravděpodobný portrét upíra	145
2. Skutečná podoba rozkladu	146
3. Jak jednoduché je objevit upíra	148
4. Zákonem stanovená chronologie rozkladu	149
B. ANOMÁLNÍ POHŘBY A ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM	151
1. Opatření hraběte de Cabrerres	151
2. Odtěti hlavy a zohavení mrtvoly	152
3. Vykradači hrobů, odsouzenci k smrti a nekromanti: alternativní vysvětlení	153
4. Hřeby na Hlavním nádraží v Bologni	155
5. Zakletý hrob	157
6. Stíny a lemurové	159
7. Bilance problému	160
8. Epilog: upírka z Benátek a <i>nachzehrer</i>	161
C. HEMATOFAGIE A UPÍŘI Z NOVÉ ANGLIE	164
D. TEXTY	167
1. De Ferrariis, <i>Popis Salenta</i>	167
2. Allatios, <i>O pověrách některých dnešních Řeků</i>	168
3. Markos ze Serres, <i>Pojednání o upírech</i>	177
4. Herolt, <i>Promluvy studenta o čase</i>	179
5. Filostratos, <i>Dialog o Héroech</i>	180
6. Pausaniás, <i>Cesta po Řecku</i>	181
7.a. Aischylos, <i>Úlitba mrtvému</i>	184
7.b. Sofoklés, <i>Elektra</i>	185
7.c. Homér, <i>Odyseia</i>	185
7.d. <i>Scholia</i> k Sofoklově <i>Elektře</i>	185
7.e. Hézychios z Alexandrie	186
8. Burchard z Wormsu, <i>Narízení ve dvaceti knihách</i>	186
9. Saxo Grammaticus, <i>Skutky Dánů</i>	187
10. Vilém z Malmesbury, <i>Skutky králů</i>	187
11. <i>Slovo sv. Grigorija</i>	188
12. Euthymios Zigabenos, <i>Dogmatická výzbroj</i>	189
13. Sv. Augustin, <i>O obci boží</i>	190
14. Emmanuel Georgillas, <i>O moru na Rhodu</i>	191
15. Heinrich Cornelius Agrippa von Nettesheim, <i>Okultní filosofie</i>	192
16. Gottschalcus (Gottschalk) Hollen, <i>Řeči, část zimní a letní</i>	193
17. Manuel Kalekas, <i>Proti Řekům</i>	194
18. Gerlach, <i>Deník</i>	194

19. Thévenot, <i>Zpráva o cestě do Levanty</i> -----	195
20. Allatios, <i>O pověrách některých dnešních Řeků</i> -----	196
21. Sprenger a Institoris, <i>Kladivo na čarodějnice</i> -----	197
POZNÁMKY -----	198
SEZNAM ZKRATEK -----	241
BIBLIOGRAFIE -----	242
POZNÁMKA PŘEKLADATELKY -----	256
JMENNÝ REJSTŘÍK -----	257